

Mange ser heldigvis at Norge ikke kan fortsette med kjøp av tvilsomme klimakvoter, men at vi faktisk må fjerne de norske utslippene.

Biodrivstoff er ikke veien å gå

KLIMA

HANS MARTIN SEIP
Professor, miljøkjemi, UiO

PETER M. HAUGAN
HALFDAN WIIK
Bibliotekar,

Alle medlemmer av Besteforeldrenes klimaaksjon

BÅDE VENSTRE OG ARBEIDERPARTIET går nå sterkt inn for biodrivstoff. I APs nye forslag til klimapolitikk står det sentralt for transport-satsingen: «Økt bruk av fornybart drivstoff (biodrivstoff) med økt innblanding opp mot 40 prosent.» I dag er kravet 5,5 prosent. I følge Marianne Martinsen (Dagsnytt 18, 9. november) vil dette redusere de årlige utslippene fra transport med vel to mill. tonn CO₂ innen 2030.

DET ER EN PÅSTAND det bør stilles store spørsmålsteget ved. Vi vet at antatt klimagevinst ofte er overdrevet, og at det kan være vanskelig å beregne den totale

klimaeffekten fra bruk av biodrivstoff, bl.a. fordi albedo (Jordens evne til å reflektere sollys) blir påvirket av endret vegetasjon. Selv om produksjon basert på spesielt gunstige råstoffer skulle gi rimelig gevinst, vil det være vanskelig å kontrollere at bare drivstoff fra slik produksjon blir brukt.

I DAG ER BIODRIVSTOFF i all hovedsak laget av landbruksprodukter som raps, hvete, soya og sukkerrør. I de senere årene har også palmeolje i økende grad blitt tatt i bruk. Uansett beslaglegger man store områder, og det er godt dokumentert at ekspansjonen av verdens jordbruksarealer er hovedårsaken til de dramatiske og tragiske ødeleggelsene av det tropiske regnskogsbeltet. Det er også, gjennom en rekke forskningsarbeider, vist at satsingen på biodrivstoff som følge av dette fører til at de globale utslippene av klimagasser går opp, og ikke ned.

DEN FORSTERKEDE SATSINGEN forsvarer med at man skal gå over til såkalt avansert biodrivstoff fra norsk skog. Arbeiderpartiets målsetning for 2030 vil kreve minst

8 - 10 millioner kubikkmeter trevirke, ifølge beregninger gjort av skogsbiologer. Det betyr i så fall en dramatisk økning av hogsten som vil redusere skogens fangst av CO₂, kanskje med så mye som 10 millioner tonn i året, eller mer. Ny vekst og nyplanting vil rette noe av dette opp i løpet av noen tiår. Men innenfor en rimelig tidshorisont viser beregninger at vinningen vil gå opp i spinningen. En så kraftig satsing på biodrivstoff kan i verste fall komme til å nulle ut summen av alle andre tiltak som er foreslått i APs klimaplan.

BIODRIVSTOFF er klimanøytralt bare på svært lang sikt. I rapporten «Analyse av klimagassutslipp fra utnyttelse av skog til energiformål» (NVE, 2015), blir det konkludert med at «bruk av skog til energiformål, dersom det innebærer økt avvirking, i et 90-årsperspektiv gir større bidrag til global oppvarming enn tilsvarende bruk av fossile brenslere». I en global hastesituasjon som den vi har, der det allerede er kritiske mengder CO₂ i atmosfæren, fører det galt av sted å se bort fra dette. Skal oppvarmingen begrenses til under to grader sammenlignet med førindustriell tid, slik vi har forpliktet oss til å bidra til, krever det meget raske reduksjoner av utslipp fra nå av og frem til 2030, og vedvarende og økende utslippskutt i resten av dette århundret.

Biodrivstoff er klimanøytralt bare på svært lang sikt.

NORGE KAN gjerne satse mer på produksjon av solide materialer fra skogen. For eksempel kan massivtre i bygg til erstatning for stål og betong gi en positiv klimagevinst. Flytende biodrivstoff kan brukes i begrenset omfang og for bestemte formål der det er vanskelig å finne erstatninger, og bør primært produseres av avfall eller rester fra produksjonsprosesser. Men når det gjelder skog, viser faktisk rapporten

fra NVE at det er klimamessig bedre å bruke skog til varme (som i Norge i alle år) eller til el-produksjon (som blant annet i Sverige i stigende grad) enn til biodrivstoff. Det er også grunn til å nevne at utslippene av helseskadelige nitrogenoksider (NOx), i følge forskningen kan være nesten like store fra biodrivstoff som fra fossilt drivstoff.

DET ER FULLT MULIG å hindre det som kan bli en svært farlig global oppvarming, hvis vi konsekvent bygger videre på løsninger som er innen rekkevidde og som vi vet kan gi resultater som monner. Hovedfokuset må være å redusere energibruken og bygge en smartere infrastruktur. For å gjøre transportsektoren utslippfri, finnes det alternativer. Vi er midt i en energirevolusjon der sol og vind nå kan konkurrere i pris med fossil energi verden over. Overskudd fra sol, vind og vannkraft kan brukes til lading av batterier eller produksjon av hydrogen og drive det aller meste av transportsektoren uten utslipp av verken klimagasser eller lokal forurensning.

MANGE SER HELDIGVIS at Norge ikke kan fortsette med kjøp av tvilsomme klimakvoter, men at vi faktisk må fjerne de norske utslippene. Som forskere og klimaengasjerte gjennom mange år, frykter vi imidlertid at biodrivstoff-satsingen blir en ny «månelanding» og en ny behagelig illusjon for politikere som gjerne vil ha et klimaregnskap som ser pent ut. Det burde være helt unødvendig i et land som allerede er i en klasse for seg når det gjelder andel fornybar energi. I stedet for å konkurrere om en raskest mulig opptrapping av biodrivstoff, oppfordrer vi politiske partier til å ta initiativ til en helhetlig plan for hvordan skogressursene våre bør anvendes for at klimanytten skal bli størst mulig. Norge har mange gode fagfolk som vil være glade for å få lov å bidra til en økologisk bærekraftig utvikling.

HELHETLIG PLAN: Partiene må ta initiativ til en helhetlig plan for hvordan skogressursene våre bør anvendes for at klimanytten skal bli størst mulig, skriver medlemmene av Besteforeldrenes klimaaksjon.

FOTO: RUNE SÆVIG